

Elevernes stemme

– Film om den danske elevbevægelse

Indhold

- 2 Introduktion
- 3 Spørgsmålsark

Denne lektion introducerer eleverne til udviklingen af elevdemokrati i Danmark, fra skolelovene i 1814 til i dag med filmen *Elevernes stemme*. Størstedelen af filmen skildrer perioden fra 1960'erne og frem, hvor eleverne fik etableret flere elevinteresseorganisationer og for alvor fik politikernes øjne op for elevdemokratiet.

I lektionen skal eleverne se filmen, og derefter sammen diskutere dens hovedpointer – både i et historisk og i et elevdemokratisk perspektiv.

I det elevdemokratiske perspektiv er det op til eleverne, at diskutere de historiske pointer i forhold til deres egen hverdag. Her skal læreren træ-

Læringsmål

Efter 9. klassetrin

Historie

Kompetenceområde: Kronologi og sammenhæng – eleven kan på baggrund af et kronologisk overblik forklare, hvorledes samfund har udviklet sig under forskellige forudsætninger.

Kronologi, brud og kontinuitet:

Fase 1: Eleven kan sætte begivenheders forudsætninger, forløb og følger i kronologisk sammenhæng. Eleven har viden om begivenheders forudsætninger, forløb og følger.

Fase 2: Eleven kan forklare hvorfor historisk udvikling i perioder var præget af kontinuitet og i andre af brud. Eleven har viden om historisk udvikling.

Kompetenceområde: Historiebrug – eleven kan forklare samspil mellem fortid, nutid og fremtid.

Historiske scenarier:

Fase 1: Eleven kan udlede forklaringer på historiske forhold og forløb ud fra historiske scenarier.

Konstruktion og historiske fortællinger:

Fase 1: Eleven kan redegøre for sammenhænge mellem fortidsfortolkninger, nutidsforståelser og fremtidsforventninger. Eleven har viden om sammenhænge mellem fortidsfortolkninger, nutidsforståelser og fremtidsforventninger.

Fase 2: Eleven kan analysere konstruktion og brug af historiske fortællinger med samtids- og fremtidsrettet sigte. Eleven har viden om historiske fortællingers brug i et samtids- og fremtidsrettet perspektiv.

LOE møde i 1971, Aarhus. Foto: Børge Venge, Billedarkivet - Den Gamle By.

de tilbage og lade eleverne diskutere deres oplevelse af elevdemokrati, elevråd og elevindflydelse. I kan evt. sætte en sokratisk dialog i gang (se lektionen *Sokratisk dialog*).

Der er udformet et spørgsmålsark til at diskutere filmens hovedpointer, som I kan bruge vejledende. I kan også vælge, at se filmen og sammen komme frem til hvad der er filmens hovedpointer, og dermed sætte større fokus på hvad der optager eleverne på nuværende tidspunkt. Det vil fremhæve hvad og hvor eleverne finder elevdemokratiet og elevrådet/bevægelsen relevant og gør det nemmere at snakke ind i deres hverdag.

Denne lektion kan også laves i sammenhæng med lektionerne *Dit elevråd* i samfundsfag for 8-10. klasse.

Introduktion

Med lovgivningen i 1974, blev demokrati sat på skolens dagsorden, og der dannes elevråd ude omkring på skolerne. Først i 1986 blev det obligatorisk at nedsætte elevråd i folkeskolen. Det skulle være med til at sikre, at elever fik indflydelse på egen skolegang, og skolerne var forpligtede til at understøtte og bakke op om elevernes deltagelse i rådene. Først fra år 2000 fik elevrådene økonomisk støtte og tildelt ret til et lokale på skolen (fra bind 5, 204-5). På nogle skoler mødte eleverne stor støtte fra lærerne, hvorimod de skulle kæmpe for anerkendelse på andre skoler. Her viste en undersøgelse fra 2001, foretaget af daværende Folkeskoleelevernes Landsorganisation (FLO), at der stadig var en stor andel af skoler uden elevråd. Oprettelsen og vedligeholdelsen af elevråd hang sammen med

skoleledelsens engagement. Nogle skolars elevråd blev sendt på sociale ture, som lejrskole, hvorimod der på andre skoler end ikke blev stillet et lokale til rådighed.

Der var derfor store forskelle, på hvordan elevrådene var prioriteret, og en undersøgelse fra 2004 viste, at folkeskolens elever mistede interesse for elevrådsarbejdet op gennem deres skoletid. Det skyldtes at de oplevede begrænset indflydelse, og at det var en lang proces fra deres idé til udførelse på skolerne. Hele 63% af eleverne mente, at elevrådet havde ingen eller kun meget lidt betydning.

SPØRGSMÅLSARK

Fortid – om filmens historiske spor

- Hvad står LOE for, og hvornår blev organisationen stiftet?
- Hvilket brud afgjorde, at LOE splittede sig i flere organisationer? Hvilke organisationer kom der ud af det? Hvad skete der?
- DSE (Danske Skoleelever) blev stiftet i 2004, men det var ikke nemt at samle de to fløje af danske skoleelever, som var bragt sammen. Hvordan oplevede daværende formand Troels Boldt Rømer det?
- Elevorganisationen forstod, at hvis man ville have indflydelse i dansk politik og reelt ændre noget, måtte man samle sine stemmer i ét samlet netværk frem for flere. Organisationens stod stærkt, da DSE var i opposition til regeringen (den borgelige regering) – men hvad skete der med DSE, da Centrum-venstre-regeringen bestående af S, SF og Radikale kom til?
- Afstanden mellem DSEs ungdomspolitikere og børnene i skolen øgedes som konsekvens af, at DSE var blevet mere professionelle og samarbejdede tættere med politikerne. Det store fokus på det landspolitiske arbejde gjorde det sværere for det enkelte elevråd på skolerne at få ting igennem. Hvordan tror I arbejdet blev sværere ude på de enkelte skoler? Nedskriv 3-5 ting som blev sværere at gennemføre og hvorfor.

Inddrag selv flere spørgsmål og få eleverne til at gengive de historiske spor fra filmen.

Nutid og fremtid – hvad kan I lære af den historie?

I har nu set filmen om udviklingen af elevdemokratiet og elevorganisationerne. I har fået indsigt i, at DSE arbejder meget landspolitisk for at øge elevinddragelsen i dansk politik og for at få politikerne til at lytte til elevernes stemme.

Nu skal I snakke om, hvordan I oplever, at jeres elevråd og organisationen Danske Skoleelever (DSE) har indvirkning på jeres skolehverdag. Herunder er nogle spørgsmål til at få diskussionen i gang:

LOE møde 1971 i Aarhus. Foto Preben Hupfeld, Billedarkivet - Den Gamle By.

1. Hvad har historien og kampen for DSE gjort for jer som elever i dag?
2. Hvad oplever I, at elevrådet og Danske Skoleelever har af indflydelse i jeres hverdag?
3. Hvilke tiltag, arrangementer og programmer kender I til, der er organiseret af DSE? Har I brugt nogen af dem?
4. Hvordan er DSE synlige på jeres skole? Og hvad synes I om det?
5. Hvordan føler I, at DSE kan hjælpe jer som elever til at få mere medindflydelse i jeres skolegang og sikre jeres elevrettigheder og trivsel?
6. Hvad skal der til for, at I føler jer inddraget i undervisningen og skolens tilrettelæggelse?
7. Hvad skal ændres? Og hvilken rolle spiller jeres elevråd her?

Bag om filmen

Elevdemokrati før og nu

I 1814 kom der en række skolelove, som gjorde det obligatorisk for alle børn i Danmark at modtage undervisning. Det var et markant skridt i retningen af at styrke børns ret til en uddannelse, men eleverne havde ingen indflydelse på undervisningens form eller indhold. I starten af 1900-tallet begyndte nye idéer at vinde indpas, men først efter 2. Verdenskrig kom det for alvor på dagsordenen, at eleverne burde have mere indflydelse på deres skolegang.

Dokumentarfilmen *Elevernes Stemme* skildrer udviklingen af elevdemokrati i Danmark fra skolelovene i 1814 til i dag. I første del behandles kort skoleelevernes vilkår frem til tiden efter 2. Verdenskrig. I anden halv-

del, behandles tiden fra 1960'erne og frem, hvor eleverne langsomt fik etableret elevinteresseorganisationer og i stigende grad pådrog sig politikernes opmærksomhed. Dokumentaren beskriver elevernes kampe for at ændre skolepolitikken op igennem anden halvdel af 1900-tallet frem til og med etableringen af den fælles interesseorganisation Danske Skoleelever (DSE), der i dag varetager alle grundskoleelevers interesser på skoleområdet. Elevernes Stemme beskriver de interne kampe frem mod grundlæggelsen af DSE og de strategiske skift og udfordringer, det medførte.

Dokumentaren er iværksat i forbindelse med Skolejubilæet i 2014 for at få elevernes historie med. Filmen er lavet i et samarbejde mellem AU Library, Emdrup (Aarhus Universitet) og organisationen Danske Skoleelever.

Baggrundsartikler

- Coninck-Smith, Ning de (2019).
Dansk skolehistorie 1970 – 2019
– i hovedtræk, Skolehistorie.au.dk,
Vyff, Iben (2014). *Vejen til organi-*
sering af de danske skoleelever,
Skolehistorie.au.dk

Materialer

- Astrup, Majken og Rosenbeck, Vera
(Tilrettelæggere). (2016). *Elever-*
nes Stemme, Danmark: AU-Libra-
ry, Emdrup og Danske Skoleelever,
Lindenhoff, Anna og Kestner, Max
(Instruktører). (2007). *De smås*
krig [Dokumentar], Danmark:
Team Productions Aps Klasse-
film,

Supplerende litteratur

- Astrup, Majken (2016). *Ny dokumen-*
tar om elevdemokrati, via Folke-
skolen.dk,
Coninck-Smith, Ning de, Rasmus-
sen, Lisa Rosén og Vyff, Iben
(2015). *Da skolen blev alles: Tiden*
efter 1970, i serien 'Dansk skole-
historie', bind 5, Aarhus: Aarhus
Universitetsforlag,
Skolehistorie, AU Library, Emdrup:
Skolehistorie.au.dk.
Demokrati og indflydelse i skolen,
baggrundstekst for undervis-
ningsmaterialet, 2018.

Find alle links på www.skolehistorie.au.dk/undervisningsmaterialer.